

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 82-14.09

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/64-2-26>

Валентина МИРОНЮК,

orcid.org/0000-0002-7746-0959

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувачка кафедри теорії і методики журналістської творчості

Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

(Рівне, Україна) *miron7677@gmail.com*

Іванна САРКІСОВА,

orcid.org/0000-0002-0023-9383

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови та літератури

Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

(Рівне, Україна) *ivanka06k@ukr.net*

ЗАРОДЖЕННЯ ЖАНРОВИХ ФОРМ РОЛЬОВОЇ ПОЕЗІЇ В ЗАРУБІЖНІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

Метою статті є аналіз та систематизація жанрово-тематичних пріоритетів зарубіжної та української рольової лірики на початкових етапах її історико-літературного становлення.

Теоретико-методологічною основою дослідження виступають історико-літературний, історико-культурний, компаративний, типологічний, а також загально-наукові методи (синтез, узагальнення, систематизація тощо).

Об'єктом дослідження є ліричні твори українських та зарубіжних поетів, в семантиці яких найбільш послідовно та яскраво засвідчено тематичний зв'язок із рольовою художньою лірикою.

Предметом дослідження є тематичні пріоритети становлення та художньої еволюції рольової лірики, виявлені у творах її представників і засвідчені у площині ідейно-тематичної проблематики, жанрово-стильових принципах художньої організації рольового поетичного дискурсу, специфічних прийомів його поетики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що у дослідженні охарактеризовано сукупність основних семантичних моделей рольової поезії на початкових етапах її становлення.

Унаслідок проведеного дослідження було встановлено, що:

1. Рольова поезія у тих або тих інтенціях свого суб'єктного вияву присутня на усіх етапах історичного розвитку європейської художньої словесності, але при цьому упродовж кожного з них, унаслідок еволюційних змін у формах ствердження в ліричному творі авторської свідомості, виявляє себе по-різному.

2. Початковий – фольклорний етап розвитку ліричного роду літератури, на думку багатьох сучасних дослідників, унаслідок домінування в архаїчній свідомості первісної людини ознак так званого суб'єктно-образного синкретизму, ознаменованій пануванням саме тієї форми ліричного вислову, яка вже у XX ст. отримує термінологічне означення «рольова лірика» і яка, таким чином, історично передуює появі лірики автоспсихологічного типу, найбільш поширеного у сучасній поезії.

3. Усталені в епоху літературного традиціоналізму жанрові форми рольової поезії в наступний індивідуально-творчий період художнього поступу, який розпочався на межі XVIII–XIX ст., отримали подальший розвиток, тенденції якого були спрямовані на суттєве розширення як її тематичного, так і власне жанрового репертуару, а також ускладнення та урізноманітнення форм вияву у ній суб'єктних іпостасей рольового авторського «я».

***Ключові слова:** епоха літературного традиціоналізму, рольова лірика, суб'єктно-образна структура лірики, образний синкретизм, авторське «я».*

Valentyna MYRONIUK,

orcid.org/0000-0002-7746-0959

Candidate of Philology, Associate Professor;

Head of the Department of Theory and Methods of Journalistic Creativity

Academician S. Demianchuk International University of Economics and Humanities

(Rivne, Ukraine) miron7677@gmail.com

Ivanna SARKISOVA,

orcid.org/0000-0002-0023-9383

Candidate of Philology,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Literature

Academician S. Demianchuk International University of Economics and Humanities

(Rivne, Ukraine) ivanka06k@ukr.net

THE APPEARANCE OF THE ROLE POETRY GENRE FORMS IN FOREIGN AND UKRAINIAN LITERATURE

The purpose of the article is to analyze and systematize the genre-thematic priorities of foreign and Ukrainian role lyrics at the initial stages of its historical and literary development.

The historical and literary, historical and cultural, comparative, typological, as well as general scientific methods (synthesis, generalization, systematization, etc.) are the theoretical and methodological basis of the research.

The object of the research is the lyrical works of Ukrainian and foreign poets, in the semantics of which the thematic connection with role artistic lyrics is most consistently and clearly evidenced.

The subject of the study is the thematic priorities of the formation and artistic evolution of role lyrics, revealed in the works of its representatives and evidenced in the plane of ideological and thematic issues, genre and stylistic principles of artistic organization of role poetic discourse, specific techniques of its poetics.

The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that the study characterizes the combination of main semantic models of role poetry at the initial stages of its formation.

As a result of the conducted research, it was established that:

1. Role poetry in one or another intentions of its subject expression is present at all stages of the historical development of European artistic literature, but at the same time during each of them, as a result of evolutionary changes in the forms of affirmation in the lyrical work of the author's consciousness, it manifests itself differently.

2. The initial – it is the folklore stage of the lyrical genre of literature development, according to opinions of many modern researchers, due to the dominance in the archaic consciousness of primitive man of the signs of the so-called subject-image syncretism, marked by the dominance of precisely that form of lyrical expression, which already in the XX century will receive the terminological definition “role lyrics” and which, thus, historically precedes the appearance of lyrics of the autopsychological type, the most common in modern poetry.

3. The genre forms of role poetry established in the era of literary traditionalism in the next individual and creative period of artistic progress, which began at the turn of the XVIII–XIX centuries, received further development, the trends of which were aimed at significantly expanding both its thematic and actual genre repertoire, as well as the complication and diversification of the forms of manifestation of the subject hypostases of the role author's “I” in it.

Key words: *the era of literary traditionalism, role lyrics, subject-image structure of lyrics, figurative syncretism, author's “I”.*

Постановка проблеми. З другої половини ХХ ст. окрему увагу літературознавців привертають питання суб'єктної організації лірики і, відповідно, форм її художньої систематизації. Актуальності ці питання набули в теоретичному контексті загального ускладнення в поезії ХІХ і особливо ХХ ст. типів вираження авторської ліричної свідомості, а також з утвердженням у її масиві, так званої, рольової лірики, протиставленої ліриці автопсихологічній.

Теоретичні питання жанрового складу, поетики та проблематики рольової лірики, на відміну, звичайно до певної міри, від лірики автопсихологічної, є достатньо складними і у належному

обсязі ще не опрацьованими сучасним літературознавством, про що, зокрема, свідчать й численні розбіжності в теоретичних рецепціях, у яких дослідники намагаються визначити її основоположні семантичні ознаки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження тих або тих питань теоретичного статусу теорії та історії рольової лірики в українському літературознавстві лише розпочинається. Окремі, здебільшого історико-літературні розвідки художньому феномену рольової лірики присвятили М. Ткачук, Г. Сивокінь, Д. Наливайко, М. Бондар, В. Смілянська, Н. Чамата, Е. Соловей, О. Астаф'єв, М. Ільницький, М. Сулима, Ю. Кова-

лів та ін. Водночас, чимало питань поетики рольової лірики усе ще залишаються недостатньо дослідженими, зокрема, питання її художньої генези у зарубіжній та українській поезії.

Метою нашої наукової розвідки є дослідження простежених на матеріалі зарубіжної та української поезії художніх витоків авторської рольової поезії, її початкових жанрових поетичних форм, особливостей її проблематики та поетики. Конкретними завданнями дослідження є питання, пов'язані із окресленням типів суб'єктного вияву свідомості ліричного героя у тих або тих жанрових формах рольової поезії на початкових етапах її становлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. В античну епоху рольовий елемент авторської поетичної свідомості найбільш відчутно виявив себе у жанрах пасторальної поезії (з образами пастуха або пастушки у ролі суб'єктів поетичного мовлення) та епітафії (поетичного тексту, побудованого у формі вислову померлої особи).

Фольклорні пісні сіцилійських пастухів вперше отримали літературне оформлення у буколіках (пасторальна поезія – історично більш пізній, але синонімічний термін, який відноситься вже до епохи Відродження) давньогрецького поета Феокрита (бл. 305–240 рр. до н. е.). Жанровими різновидами буколичної поезії були ідилія та еклога – поетичні сценки з життя пастухів, які початково майже не розрізнялись. Пізніше різниця між жанрами стала полягати у їхній суб'єктній організації: якщо еклога – це переважно мовлення суб'єктно не ідентифікованого оповідача, яке поєднує діалоги персонажів – пастухів та пастушок, то ідилія – ліричний монолог, безпосередньо організований від особи пасторального персонажа.

Діалогічні розмовні інтенції характеризують і жанр античної епітафії. Витоки рольового статусу ліричних епітафій слід вбачати у ритуально-фольклорній традиції їхнього словесного оформлення.

Рольовою епітафією – реплікою на уявне запитання про причини смерті може слугувати, наприклад, епітафія С. Кеоського «Афініянам, що загинули під Платеями»:

Доблесть і честь щонайбільша – віддати життя за вітчизну.

Саме і нас тут доля зустріла така:

*Ми, не шкودуючи сил, захищали свободу Еллади
Й тут полягли й здобули вічну славу собі*

(Мегела, Левко, 2006: 261).

Поширеною в практиці античних рольових епітафій стала й така її форма, у якій з'являється умовний адресат, а саме – подорожній, якого у тексті твору змальовано як такого, що спілкується

з померлими або пам'ятником, спорудженим на їхній могилі, як, наприклад, у епітафіях С. Кеоського «Коріфніянам, що загинули на Саламіні», «Лев на гробі Леоніда в Фермопілах», «Епітафія (напис на могилі) бідняка».

Розвиток пасторальних рольових традицій був продовжений і в середньовічній літературі, зокрема, поезії вагантів, щоправда, у формі вже пародійного діалогу персонажів їхніх творів, як, наприклад, у анонімній поезії «Пастораль I», у якій діалог уявних пастуха і пастушки побудовано не на сповненому ліричних відчуттів освідченні у коханні, а на комічному «голосінні» пастушки, що задля порятунку вівці, на яку напав хижий вовк, готова віддати своє серце будь-кому з числа тих, хто зважиться на її порятунок.

У поезії вагантів чи не вперше в історії європейської поезії було використано форму рольової статевої інверсії – анонімної поезії, написаної чоловіком від імені жінки у іронічній, пародійній формі – «Розповідь жінки», «Плач покинутої», «Скарги черниці».

Новаторським можна вважати і використання у поезії вагантів персоналізованої форми рольового героя, як-от у комічній пісні «Засмажений лебідь», ліричний монолог якої організовано від особи лебедя, який, за його словами, колись «*від снігу був білішим, красою, красен, тишився*», а тепер «*наперчений*» і «*обвуглений*» «*лежу я на гусятниці і бачу зуби клятї ці*» (Поезія вагантів, 2007: 71).

У генологічній площині розвитку середньовічної рольової лірики особливу увагу привертає організований у формі розмови жанр «сперечання», у якому актуалізовано діалог двох або й більше рольових персонажів. Історичні витoki цього жанру сходять до античної фольклорно-обрядової поезії. В XII ст. традиції цього жанру були продовжені у старофранцузькій тенсоні, наприклад, у поетичній «сперечці» між двома поетами – Гіраутом де Борнейль і Ліньяре (графом Рамбаутом д'Ауренга) про переваги «простого» (trobar clar) і «складного» (trobar clus) поетичного стилів.

У середньовічну епоху в жанрі рольового «сперечання» особливої популярності набрала метафізична тематика сперечання душі й тіла. Однією з перших легенд, у якій літературно було оброблено цю тематику, вважається латинська поема «Видіння Філіберта» кінця XII ст. У поезії вагантів зазначена тематика отримує комічну рольову інтерпретацію, як, наприклад, у віршованому діалозі «Суперечка води з вином». Суперечку ініціює анонімний розповідач, який далі надає по черзі

слово аргументам персонажів – води і вина, що доводять свої переваги і корисність для людського організму.

В іронічній формі традиції жанру «суперечки душі і тіла» інтерпретовано й у рольовій поезії відомого французького поета пізнього середньовіччя Ф. Війона «Сперечання серця і тіла Війонових»:

– *Хто калатає там?*

– *Це я.*

– *А хто ти є?*

– *Я – твоє серце.*

– *Й ну?*

– *Брудне життя твоє*

Страшить мене давно. Я кров'ю гірко плачу,

Як самоту твою й сумне туляння бачу,

Твій біль болить мені й спокою не дає.

– *Відкіль це співчуття?*

– *На безум твій дивлюсь.*

– *Ну то б заплющилось!*

– *За тебе я боюсь.*

– *То кинь мене.*

– *Змирись!*

– *Гаразд, я поміркую.*

– *Коли?*

– *Вже як життя доценту промарную.*

– *Ні слова більш. Мовчу.*

– *Без тебе обійдусь*

(Війон, 1973: 156).

Рольову форму поетичного вислову Ф. Війон використовує й у жанрі балади, зокрема, у творах: «Нарікання чарівної зброярки», «Балада чарівної зброярки гулящим дівкам», «Балада-молитва, яку Війон склав для своєї матері, щоб молилася Богородиці», «Балада Фортуни». Цікавою формою поєднання жанрових прикмет власне балади та епітафії є рольова поезія Ф. Війона «Балада про повішених». Навіть своєю побудовою вона нагадує різновид античних рольових епітафій, адресованих уявному перехожому.

В європейській літературі XVII–XVIII ст. простежуються тенденції розвитку рольової поезії, притаманні й для попередніх її історичних етапів. Рольова поезія XVII–XVIII ст. розвивається головним чином у напрямі поступової й усе більш чітко усвідомлюваної диференціації рольової й автопсихологічної форм суб'єктного вияву автора у його творі. Більш урізноманітненим стає як перелік рольових типів персонажів, так і жанровий репертуар рольової поезії. Одним із найбільш вживаних залишається жанр рольової епітафії античного типу, у якому померлі звертаються до перехожого, як-от у поезії А. Гріфіуса «Мертвий говорить зі своєї могили».

Іншим напрямком розвитку рольової епітафії стає й її комічно-пародійний різновид, у якому суб'єктом мовлення виступає не персоналізований, а персоніфікований рольовий персонаж. Наприклад, у поезії П. Дзадзароні «Епітафія на могилі блохи» таким персоніфікованим суб'єктом рольового мовлення є звичайна блоха, яка переповідає історію свого сповненого, на її думку, величного сенсу, життя, що його обірвав раптовий удар людської долоні. Рольовими є й персонажі персоніфікованого типу поезій Х. Гофмансвальдау «Сповідь гусячого пера» та Й. Ріста «Скарга Німеччини». Перша з них побудована у формі монологу гусячого пера, яке протиставляє свою головну місію – служити знаряддям літературної праці – заземленості й глупоті натовпу, що прикрашає ним свої капелюхи. У другій поезії Німеччина скаржиться на свій народ, який став призвідником жаклих воєн, що затопили її ріками крові, спричинили безчислені страждання та муки. Німеччина закликає своїх синів і дочок опам'ятатися, доки не пізно, й спокутувати свої гріхи вірним християнським служінням заради потреб та історичних прагнень своєї батьківщини.

У XVII ст. рольова персонажна іпостаса проникає й до суб'єктної сфери такого консервативного щодо подібних експериментів жанру, як ода – «Анакреонтічна ода від особи Марії Магдаліни» Й. Клая. Іншим зразком рольового твору одичного типу є поезія П. Флемінга «Похвальба піхотинця», у якій жанрові ознаки оди комічно інтерпретовано їхнім сполученням з жанровими інтенціями розмовної сфери спілкування.

Цікавим різновидом рольової поезії XVII–XVIII ст. є і твори, яким надано форми драматургічної сценки – «Солдатські любовні та п'яні пісні» Я. Я. Стартера та «Луствін танцює гавот із п'ятьма відчуттями» С. Колумбуса. Обидва твори побудовано у вигляді полілогу із ремарково означеними суб'єктами рольового мовлення. У поезії Я. Я. Стартера свій погляд на особливості любовних стосунків чоловіка і жінки по черзі висловлюють підігріті алкоголем іспанські, італійські, французькі, англійські, німецькі, нідерландські та вояки інших національностей. У поезії С. Колумбуса відтворено драматизований полілог відчуттєвої сфери людини, у якому кожен з п'яти її рецепторів – Зоровий, Слуховий, Смаковий, Нюховий, Дотиковий – по черзі описують те, що відрізняє саме їхній спосіб світосприйняття.

Доволі урізноманітненим є й жанровий репертуар рольової поезії давньої української літератури. В українській рольовій поезії XVI–

XVIII ст. надзвичайно показовим є кількісне представництво творів, тематичну спрямованість яких визначає оплакування померлої шанованої особи або відтворення у формі плачу полемічно загостреної реакції певної колективної свідомості на ті або інші події історичної ваги, що відбувалися у землях України. Група рольових поезій плачів, що генетично сходять до фольклорно-пісенних голосінь, вбирає до себе кілька тематично споріднених жанрових різновидів – власне «плач» (з відповідним жанровим означенням у заголовку або вступній частині твору) і жанрово близька до нього «скарга», «лямент» і «трен» або «тренос».

Хронологічно однією з перших у часі спроб рольової апробації у літературній, а не фольклорній формі, жанрових різновидів «плачу» слід вважати анонімну «Скаргу нищих до Бога», датовану кінцем XVI ст., яка увійшла до складу Києво-Михайлівського та Загорівського збірників.

Від рольового «ми» *«собранія нищих»*, за словами В. Микитася, невідомий український патріот свій полемічний вогонь *«здебільшого спрямував проти «єретиків»-реформаторів, зокрема аріан, що посягали на догмати православної церкви, а найбільше – проти єзуїтів, прихильників унії, римських владик і Ватикану»* (Микитась, 1988: 29).

1658 роком дослідники датують появу ще одного рольового «плачу» – «Плачу малої Росії». Рольовим суб'єктом поезії виступає матір-Україна, яка гірко скаржиться на свою нещасну історичну долю й нарікає на підступні дії дітей-зрадників, козацької верхівки, що заради особистої вигоди поступається національними інтересами на користь польських можновладців. Історичний контекст «Плачу малої Росії» – це сумнозвісний період часів, так званої «виговщини», що мав місце після смерті Богдана Хмельницького. Разом зі своїми політичними однодумцями – козацькими старшинами – гетьман Іван Виговський підтримував ідеологічні амбіції сусідньої Польщі. Саме цим ляхолобцям і адресує свій «плач» анонімний поет, звертаючись до них не від власної особи, а від узагальненої су'б'єктної іпостасі – України.

У суб'єктній рольовій особі матері, яка страждає від нерозважливих дій своїх дітей, виступає й Польща у поезії анонімного автора другої половини XVII ст. «Глаголет Польща» з тематичним підзаголовком «О бившій храбрості і плененні своєм і о покоренні ко благочестивійшому царю і великому князю Алексію Михайловичу». Тематично вірш описує події епохи польсько-російських війн XVII ст. і, попри очевидний проросійський пафос тематичного підзаголовку, ліричний суб'єкт, що виступає у ньому в ролі матері-Польщі,

яка нарікає на бездумну поведінку своїх дітей, щиро співчуває їй лихій долі. Жанрові інтенції плачу, які, зазвичай, декларовано безпосередньо у заголовку вірша, в поезії «Глаголет Польща» зазначено у вступній частині твору:

*В жалості днесь зіло обомираю,
Сльози точащи, чад моїх ридаяю.
Аз – мати, люті опечаленная
І всіх радостей ізвлеченная*

(Українська поезія XVII століття
(перша половина), 1988: 284).

Жанровий різновид рольового монологу-плачу, виявлений не у формі певної колективної екзистенційної свідомості (на кшталт, України або Польщі), а, навпаки, у її індивідуально визначеній суб'єктній іпостасі, репрезентує твір поета першої половини XVII ст. І. Волковича «Плач пречистої панни».

Жанровий різновид рольового плачу, означений як «лямент», яскраво репрезентують анонімний поетичний твір XVII ст. «Лямент людей побожних» з розлогим тематичним підзаголовком «що ся стало в литовській землі, меновите, хто хоцеш, прийди і очима своїм обач, що ся в мирі діє, снать, з волі Божої, хто хочет, то ся з нас сміет», а також поезія А. Скульського «Лямент матки Збавитевели над Сыном еи».

У «Ляменті людей побожних» від імені анонімного православно-християнського загалу висловлено претензії до польської держави та католицької церкви, що прагнули до територіального та ментального поневолення українців. Поезія А. Скульського «Лямент матки Збавитевели над Сыном еи» у рольовій суб'єктній формі голосіння актуалізує традиційну біблійну новохристиянську тематику.

Зразками жанрового різновиду рольового «плачу» є й «трени» або «треноси», представлені в українській бароковій поезії XVII ст. творами «Трен нищих, спудеїв школи братської Луцької» та «Тренос, або Лямент єдиної вселенської апостольської Східної Церкви, з поясненням догматів віри, перше з грецької на слов'янську, а тепер із слов'янської на польську переложений Теофілом Ортологом, тої ж святої Східної Церкви сином».

Елегійний модус рольових «плачів» емоційно споріднює їх і з іншим, широко застосовуваним бароковими поетами жанром – рольової епітафії, репрезентованої анонімними творами авторів XVII ст. – «Надгробок отцу Афанасію Филиповичу, ігумену Берестейському, в року 1648 зешлому», «Всечестному ієромонаху Ігнатію Оксеновичу Старушичу, ігумену монастиря Видубицького, которий преставився року 1651 октоврія 30 дня», а також

поезією К. Саковича «Вірші на жалосний погреб... Петра Конашевича Сагайдачного».

Серед інших зразків рольової поезії, до яких найчастіше зверталися представники української барокової літератури, слід також виділити вірші-панегірики, вірші-звертання, а також жанрово-тематичні вірші «Бесіда людини з Богом».

Яскравим взірцем рольових віршів панегіричного типу є анонімний вірш XVII ст. «Похвала віршами Хмельницькому од народа малоросійського», у якому суб'єктом поетичного мовлення виступає колективна свідомість вдячності гетьману за його історичні звершення українського народу. Рольові вірші-звертання представлені творами Л. Барановича «Русин до поляка щось по польську балака», О. Бучинського-Яскольда «Чигирин (відповідь Гедеона Хмельницького турецькому царю)», анонімною поезією «Одповідзь пана Потоцького на жолнірські слова так, яко се нижей ту описує».

Взірці рольових поезій жанрово-тематичного типу «Бесіда людини з Богом», зокрема, репрезентовані творами відомого поета українського бароко І. Величковського «Бесіда людини з Богом» та «Луна».

Художні витоки поезій на тему розмов людини з Богом спрямовуються до жанру молитви. Але, якщо основною комунікативною інтенцією звернення людини до Бога у молитві є прохання посприяти певним людським прагненням та сподіванням, то жанровий різновид «бесіди» виявляє себе у більш широкій тематичній перспективі екзистенційно-філософського спрямування. Вірш І. Величковського «Бесіда людини з Богом» –

рольовий діалог, оформлений у вигляді невеличкої драматургічної сценки з ремарково зазначеним чергуванням виокремлюваних рольових іпостас – «Людина до Бога» і «Відповідь Бога Людині»:

Людина до Бога

*О, вельми милостивий Йсусе Христе, Боже,
З великої любові до нас, знає кожен,
Зійшов, у плоть ввійшовши, із чистого чрева,
Щоб нас спасти від того, що вдіяла Єва.
І знову, Спасе, просто спаси, я молюся,
По тій-от благодаті у тебе вдивлюся,
Коли від діл спасеш ти, не є це, вважаю,
Добро-дар, а повинність, усі про це знають.*

Відповідь Бога Людині

*Це правду ти говориш, що любові ради
Зійшов, у плоть одягшись, вам бажав одради,
Але оскільки кровю вас знайшов своєю,
То чи не подобає і тобі страждати,
Взираючи на мене, труд за труд воздати?*

(Величковський, 2004: 72–73).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Усталені в епоху літературного традиціоналізму жанрові форми рольової поезії в наступний індивідуально-творчий період художнього поступу, який розпочався на межі XVIII–XIX ст., отримали подальший розвиток, тенденції якого були спрямовані на суттєве розширення як її тематичного, так і власне жанрового репертуару, а також ускладнення та урізноманітнення форм вияву у ній суб'єктних іпостас рольового авторського «я». Перспективи наступних розвідок вбачаємо у подальшому дослідженні основних етапів історичного розвитку української та зарубіжної рольової лірики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Величковський І. Повне зібрання творів. Дзигар цілий і напівдзигарик. Київ: Дніпро, 2004. 192 с.
2. Війон Ф. Великий Тестамент та інші поезії. Київ: Дніпро, 1973. 188 с.
3. Мегела І. П., Левко О. В. Давньогрецька класична лірика. Антологія. Київ: Арістей, 2006. 400 с.
4. Микитась В. Л. Українська література XIV–XVI ст. Українська література XIV–XVI ст. Київ: Наукова думка, 1988. С. 5–30.
5. Поезія вагантів. Переклад Мирона Борецького та Андрія Содомори. Львів: Світ, 2007. 264 с.
6. Українська поезія XVII століття (перша половина). Антологія. Київ: Радянський письменник, 1988. 360 с.

REFERENCES

1. Velychkovskiy I. (2004) Povne zibrannia tvoriv. Dzyhar tsilyi i dzyharyk. [Complete Collection of Works. Dzyhar Whole and Half-Dzyharyk]. Dnipro. [in Ukrainian].
2. Viion F. (1973) Velykyi testament ta inshi poezii [The Great Testament and Other Poems]. Dnipro. [In Ukrainian].
3. Mehela I. P., Levko O. V. (2006) Davniohretska klasychna lirika. Antolohiia [Ancient Greek Classical Lyrics. Anthology]. Aristei. [In Ukrainian]
4. Mykytas V. L. (1988) Ukrainska literatura XIV–XVI st. [Ukrainian Literature of Centuries]. Nukova Dumka, 5-30. [In Ukrainian].
5. Poeziia vahantiv. (2007) Pereklad Myrona Boretskoho ta Andriia Sodomory [Poetry of Vagants. Translated by Myron Boretskyi and Andrii Sodomora]. Svit. [In Ukrainian].
6. Ukrainska poeziia XVII stolittia (persha polovyna). (1988) Antolohiia [Poetry of the XVII century (first half). Anthology]. Radianskyi pismennyi. [In Ukrainian].